

УДК 37 (092) (460) "1930/1933"

Зайченко Н. І.

докт. пед. наук, доцент, доцент кафедри

соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук

Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНОГО ДИСКУРСУ ЛОРЕНСО ЛУЗУРІАГІ НА ПОЧАТКУ 1930-Х РОКІВ

Постать одного з найяскравіших педагогів іспаномовного світу ХХ ст. Лоренсо Лузуріаги (Lorenzo Luzuriaga Medina) (1889–1959) залишається натепер мало дослідженою. Дещо відомо про "іспанський" період життя педагога, окремі віхи його професійної діяльності, але багато даних у біографії Лоренсо Лузуріаги ще не з'ясовано. Оригінальна соціально-педагогічна концепція, сформульована й обґрунтована знаним педагогом у 1950-х роках в Аргентині, фактично могла бути завершена і раніше, адже основні положення цієї концепції – і стосовно соціальної функції виховання, і стосовно виховного суспільно-консолідаційного ефекту, і тим більше щодо значення єдиної школи та демократизації освіти – розкривалися в публіцистичному доробку Лоренсо Лузуріаги та в його лекційному викладанні уже в "іспанський" період освітньої діяльності. Майже вся тематика лекційного дискурсу педагога на початку 1930-х років присвячувалася саме соціально-педагогічним проблемам.

У лекції на тему "Середовище і школа", з якою Лоренсо Лузуріага виступав у Мадридському психотехнічному інституті 19 березня 1933 року, він пояснював значення впливу різних соціально-виховних факторів на формування людської особистості. Зокрема, педагог зазначав, що розвиток молоді людини обумовлюють два визначальних фактори: цілеспрямований (виховний) та стихійний (середовищний). Середовищний фактор – це вплив природи і суспільства (сім'ї, народу, історії тощо). Стихійний вплив середовища переважає в житті особистості, а вплив школи майже не відчутний. Щоб урівноважити ці два впливи, необхідно збільшувати терміни шкільного навчання та щоденне навчальне навантаження. Також важливим є налагодження взаємозв'язків школи і родини у вихованні дітей, чому можуть сприяти клуби батьків, учителів та візитерів [1, с. 3].

Інша тема соціально-педагогічного характеру, що була першорядним предметом дослідження Лоренсо Лузуріаги в той час, – "єдина школа" в Республіканській Іспанії. Низка публікацій педагога на початку 1930-х років втілювала його палке дослідницьке прагнення знайти відповіді на найболючіші питання освітнього реформування в умовах розбудови Другої Республіки. Наприклад, у статті "Єдина школа в проекті Конституції" (Crisol, 1931) Лоренсо Лузуріага обґрунтовував значення єдиної школи для сьогодення і важливість охоплення нею не лише початкової, але й середньої освіти [2, с. 8].

В іншій публікації "Проблема єдиної школи" (Crisol, 1931) педагог наголошував, що Іспанія має йти власним шляхом, а не шляхом Німеччини чи Франції у розбудові єдиної школи; Іспанська Республіка має прагнути, щоби середня освіта стала доступною для всіх дітей. У XIX ст. було завойовано початкову школу – загальну, безплатну й обов'язкову, а в XX ст. – середня освіта має стати загальною та безплатною [3, с. 5].

Лоренсо Лузуріага підкреслював: "основна ідея єдиної школи полягає не в тому, щоб досягти уніфікації або виключності, а в тому, щоби створити органічну структуру освіти, узгоджену з принципами суспільної справедливості, зі психологічними здібностями та національною доцільністю" [4, с. 5].

24 травня 1933 року педагог викладав в Інституті іспанських досліджень у Паризькому університеті лекцію на тему "Народна освіта в Іспанії від настання Республіки". Простежуючи історичні обставини розвитку народної освіти в Іспанії на початку 1930-х років, доповідач згадував видатних постатей у галузі педагогіки [5, с. 23].

Новій іспанській школі був присвячений і лекційний дискурс Лоренсо Лузуріаги на зібранні вчителів у м. Луго 26 червня 1933 року. Педагог робив екскурс в історію освіти часів Першої Іспанської Республіки, аналізував вплив філософсько-педагогічних ідей послідовників краутизму та представників "покоління 1898 року" на освітнє реформування, роз'яснював цілі та характер освіти відповідно до конституційних положень нової Іспанської Республіки [6, с. 16].

Отже, лекційний дискурс Лоренсо Лузуріаги на початку 1930-х років відображав потужний науковий пошук автора в царині соціальної педагогіки. Найціннішою соціально-педагогічною ідеєю для нього самого на той час залишалася ідея творення єдиної школи, адже така школа фундаментує народну освіту та сприяє загальнонаціональному розвитку Іспанії.

Список літератури

1. Don Lorenzo Luzuriaga, en el Instituto Psicotecnico. *El Sol*. Madrid, Domingo 19 de marzo de 1933. № 4868, año XVII. P. 3.
2. Luzuriaga L. La escuela unica en el proyecto de Constitucion. *Crisol*. Madrid, Miercoles 16 septiembre de 1931. № 106, año I. P. 8.
3. Luzuriaga L. El problema de la escuela unica. III. La posible solucion española. *Crisol*. Madrid, Sabado 20 de junio de 1931. № 34, año I. P. 5.
4. Luzuriaga L. El problema de la escuela unica. IV. Un proyecto de solucion. *Crisol*. Madrid, Martes 23 de junio de 1931. № 35, año I. P. 5.
5. Don Lorenzo Luzuriaga pronuncia una conferencia en el Instituto de Estudios Hispánicos de la Universidad de Paris. *Ahora*. Madrid, Jueves 25 de mayo de 1933. № 763, año IV. P. 23.
6. Conferencias de los señores de Luzuriaga. *Luz*. Madrid, Martes 27 de junio de 1933. № 460, año II. P. 16.